MACHSHEVES YECHEZKEL
TORAH OF RAV HARTMAN

מחשבת קצרה על הדף
הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בכורות מט

עניין: הלכתא כרב באיסורי וכשמואל בדיני בפדיון הבן

ביאור מהר"י קורקוס הלכות ביכורים פי"א הי"ח

כרב אתיא לא סמכינן אשינוי ועדיין צריך לבאר איך אנו קורין לזה אסורי דהא בכל ספק אנו אומרים ספק ממונא לקולא המע"ה משמע דממון נקרא ולא אסור וכאשר כתבתי בפרק שלפני זה בדין ראשית הגז. ואפשר היה לחלק בין פדיון הבן לראשית הגז אלא הנכון נ"ל דכשאנו מסופקים אם חייב בפדיון או בראשית הגז אנו אומרים המע"ה דממונא הוא אבל כשהוא חייב בפדיון בודאי ואנו מסופקים אם הוא פדוי או אינו פדוי אסור נקרא זה כיון שבודאי חייב במצוה ואנו מסופקים אם נפטר או לא נפטר ולכך אין בנו פדוי א"נ אפשר דאף על גב דממונא הוא ואנו דנין ספקו להקל כיון שיש חיוב מצוה בדבר קרינן ליה אסורא לפסוק כרב לגבי שמואל דהא מאי דפסקינן כרב באסורי וכשמואל בדיני הייגו לפי שידעו בעלי התלמוד שרב היה בקי יותר בדבר של אסור והיה יורד לעומקו של דין ושמואל בדיני ממון וכיון שכן אנו דנין זה כאסור כיון שיש חיוב ומצוה בדבר ופסקינן כרב והראשון נכון ודע שבתוספות למדו מכאן דמה שאנו אומרים דאין פדיון תוך שלשים

חתם סופר חולין דף ו:

דחי"ל סימן שמא יחזור הדבר לקלקלה וסמך ח"ה חמיר מודאי ק"ה. ומדחזין דהודו לו חכמי דורו כמצותר זמתכי ס"פ מקום שכהגו וחכמי הדור המה יומבי לסמכם הגזית חסר עליהם כתיב כי יפלא ממך דבר למשפט וקמת ועלית ויגידו לך מן המקום חסר יבחר ה' ס"מ ומסמיך חסכימו על ידו. וא"כ הא דלא גילה הקב"ה רק זה לקדמונים ס"מ מקום הניחו מן הסמים להעלים דבר מעיני הרחסוכים להתגדר בו חחכמים. ועי"ז כתיב ילפון ליסרים תוס' הקב"ה מעמין ומלפין תוס' ותורה מעיני יסרים עד סידיח מי שכפל זה בחלקו וגולגו. ועי"ז חכו מתפלגין וחן חלקימו בחורתיך שעכ"פ כל ח' יזכה לחלקו הלפון לו למען לח כיגע לריק חיו ועי' בסמוך חי"ה:

דברי יואל פרשת שמיני

לומו לחמר לחותה כתמנות, כי כל חלה פעל ועשה קורת הדורות מרחם, לשום ולהפקיד חיש חיש על משמרתו כפי שורש נשמתו. והוח ע"ד למרש ז"ל (בכורות מ"ע ע"ב) הלכתח כרב בחיסורי וכשמוחל בדיני. ועשם הדבר שקבעו הלכה כמר בחיסורי וכמר בדיני, כי זה היה חלקם בתורה, מלד שורש נשמתם, ומתחלת הבריחה היו מתוקנים לכך. ולף שנתגלה למשה כל מה שחלמיד ותיק עתיד לחדש, מ"מ היה הדבר טמיר ונעלם מכלל ישרחל, ובכל דור ודור מתגלה החלק הנשיך לחכמי לומו הדור, ולף יתכן שיתגלה חלק זה ע"י זולתו, ולפיכך לומרים נתפלה ותן חלקנו בתורתך, כלומר שמזכה לגלות חלק התורה הנשיך לנו מלד שורש נשמתנו. ולפי שחברן היה מתוקן לכהונה

שם עולם לבעל החפץ חיים פ"י

וּמַה שֶּׁאָמַר (שם) בִּלְשׁוֹן "לְעוֹלָם" הוּא, דְּאַל יַחְשֹׁב הָאָדָם דְּסֵגְיָא זוֹ כְּבָר בֵּרְרוּ אוֹתָהּ גְּדוֹלִים שֶׁלְּפָנֵינוּ וְאֵין לִי שׁוּב בַּמֶּה לְעַיֵּן בָּהּ וּלְחַדֵּשׁ בָּהּ דָּבָר. אַל יֹאמַר הָאָדָם כֵּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (עירובין נ"ד:), דְּמָה הַדַּד הַזֶּה כָּל זְמַן שֶׁהַתִּינוֹק מְמַשְׁמֵשׁ בּוֹ הוּא מוֹצֵא בּוֹ טַעַם, אַף דִּבְרֵי תוֹרָה כֵּן ח. *) וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים חִדּוּשִׁים בְּתוֹרָתוֹ, כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ (רבה פרק ו') ט), וּלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְזֻמָּן לוֹ חֶלְקוֹ. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר (בעבודה זרה שם): לְעוֹלָם יָשִׂים אָדָם עַצְמוֹ וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁלְּעַצְמוֹ הֲרֵי הִיא כְּמִי שֶׁלֹּא נֶחְרְשָׁה עֲדַיִן, וּכְשֶׁיַּחְרִישֶׁנָּה יוֹצִיא אַחַר כָּךְ הוּא גַּם כֵּן מִמֶּנָּה פֵּרִי].